

30.9.2011

Dnro 3282/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Eero Kallio

TUNNISTAMISEN KIRJAAMINEN JA MERKITSEMINEN ESITUTKINTAPÖYTÄKIRJAAN

1 KANTELU

Keskeistä asian tutkinnassa oli tekijöiden tunnistaminen. Esitutinnan mukaan asianomistajaa kuultiin vain kerran 12.1.2010. Tuossa videoidussa kuulemisessa hänelle esitettiin vain myymälän kameralla otettuja valvontakuvia.

A:sta otettiin kuva 16.1.2010. Kuva liitettiin kuvakavalkadiin, mutta esitutkintapöytäkirjasta ei käy ilmi, että kuvia olisi esitetty asianomistajalle tunnistamista varten.

3 RATKAISU

3.2 Tunnistaminen ja sitä koskevat merkinnät

Saadun selvityksen mukaan epäillyistä otettiin kasvokuvat 16.1.2010, kun he olivat poliisiasemalla kuulusteltavina. Näitä kuvia näytettiin 16.1.2010 asianomistajalle. Tämä tapahtui siis samana päivänä kuin kuvat otettiin. Kuvista tehtiin kuvakavalkadi, joka on merkitty pöytäkirjan liitteeksi. Tutkijana toiminut B on tehnyt kuvaliitteen kuviin numero 3 ja 4 omat kirjoitusmerkintänsä ja todennut, että merkinnät on tehty "tunnistus-session jälkeen". Kyseisestä tunnistustapahtumasta ei ole suoritettu kuulustelua ja tunnistaminen on jäänyt erheellisesti merkitsemättä ilmoituksen selostusosaan.

Esitutkintalain 38 c §:n mukaan tunnistuksessa, jossa käytetään valokuvia tai muuta kuvatallennetta, sovelletaan esitutkintalain 38 a §:ssä säädettyä ryhmätunnistusmenettelyä. Vertailu henkilöstöä ryhmätunnistuksessa tulee olla vähintään viisi kappaletta.

Sisäasiainministeriön tunnistusta koskevan määräyksen (SM-2004-90/Li-2) mukaan valokuvatunnistuksessa tunnistajalle näytetään valokuvia tunnistajan kuvauksien perusteella epäiltyä muistuttavista henkilöistä. Vertailuhenkilöiden valokuvia on määräyksen mukaan oltava vähintään viisi. Määräyksen mukaan valokuvatunnistuksesta ei tarvitse laatia erityistä pöytäkirjaa, jos tunnistusmenettely tuloksineen on riittävän tarkasti kuvattu tunnistajan kuulustelukertomuksessa.

Tämän määräyksen voimassaolo on päättynyt 31.1.2009.

Määräyksen voimassaolon loppumisesta huolimatta määräyksestä ilmenevät periaatteet soveltuvat tunnistuksessa noudatettavaan menettelyyn. Menettely toteutui siltä osin, että B:n suorittamassa tunnistuksessa oli kuusi valokuvaa. B ei kuitenkaan tunnistuksen jälkeen kirjannut asianomistajalta kuulustelukertomusta eikä laatinut asiasta erillistä pöytäkirjaa. Tältä osin B toimi sisäasianministeriön määräyksestä ilmenevän menettelytavan vastaisesti.

Käsitykseni mukaan kuulustelukertomuksen laatiminen tunnistamisesta olisi tältä osin ollut paras menettelytapa. Tällöin tieto tunnistamisesta ja sen yksityiskohdista olisi välittynyt myös epäillylle ja olisi ollut käytettävissä hänen valmistellessa puolustustaan. Joka tapauksessa merkintä tunnistamisesta olisi tullut tehdä ilmoituksen selostusosaan.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä 3.2 kohdassa selostetun käsitykseni tunnistamistapahtumasta tehdyn kuulustelukertomuksen tai vaihtoehtoisesti tunnistamista koskevien merkintöjen tekemisestä asian tutkijan vanhemman konstaapelin B:n tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän ylikonstaapeli B:lle ja Pirkanmaan poliisilaitokselle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Kantelun liitteenä oleva esitutkintapöytäkirja palautetaan ohessa.